

KS. RAFAŁ LEŚNICZAK

*Katedra Teorii, Aksjologii i Prawa Mediów
Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa*

KOMUNIKOWANIE POLITYCZNE PAPIEŻA FRANCISZKA NA TEMAT WARTOŚCI NIENEGOCJOWALNYCH

ANALIZA ORĘDZI PAPIESKICH NA ŚWIATOWY DZIEŃ MIGRANTA (2014–2018) ORAZ ICH ZMEDIATYZOWANY PRZEKAZ NA PORTALU WPOLITYCE.PL

Słowa kluczowe: wartości nienegocjowalne, migranci, uchodźcy, Kościół, papież

1. Wprowadzenie i metodologia badań. 2. Wyniki analizy orędzi papieskich oraz tekstów opublikowanych na portalu wpolityce.pl. 3. Interpretacja wyników badawczych i weryfikacja hipotezy badawczej

1. WPROWADZENIE I METODOLOGIA BADAŃ

Kościół katolicki w wypowiedziach biskupów i papieży oraz w wydawanych dokumentach odwołuje się do spraw, z których realizacji państwom, narodom, poszczególnym obywatelom, nigdy nie wolno się wycofać. Benedykt XVI w przemówieniu 30 marca 2006 r. do uczestników kongresu zorganizowanego przez Europejską Partię Ludową, w odniesieniu do tychże kwestii użył terminu „wartości nienegocjowalne” (wł. *valori non negoziabili*)¹. Wskazał wtedy trzy następujące kwestie: ochronę życia od momentu poczęcia aż do naturalnej śmierci, poszanowanie i wsparcie naturalnej struktury rodziny, zbudowanej na fundamencie sakramentalnego związku mężczyzny i kobiety, ochronę prawa rodziców do wychowania własnego potomstwa².

Giampaolo Crepaldi zauważa, że polityczne znaczenie wartości nienegocjowalnych nie polega tylko na mówieniu „nie”, np. „nie” dla aborcji, „nie” dla związków homoseksualnych, ale bazuje na pozytywnej koncepcji, w której dominującym

¹ Benedetto XVI, *Discorso ai partecipanti al convegno promosso dal Partito Popolare Europeo*, 30.03.2006, http://w2.vatican.va/content/benedict-xvi/it/speeches/2006/march/documents/hf_ben-xvi_spe_20060330_eu-parliamentarians.html [dostęp: 1.09.2018].

² Tamże.

jest „tak dla...”. Głównym uzasadnieniem ww. wartości jest niemożliwość pogodzenia jednoczesnego „tak” i „nie”. Niemożliwa jest zatem, zdaniem Crepaldiego, następująca odpowiedź na pytania odnoszące się do kwestii nienegocjowalnych, typu: „tak, ale...”, „to zależy od okoliczności”, „to zależy od punktu widzenia”³.

Obszar znaczeniowy, do którego odwołuje się termin „wartości nienegocjowalne”, był przedmiotem refleksji kościelnej oraz filozoficznej także wcześniej, przed 2006 r. W *Nocie doktrynalnej o niektórych aspektach działalności i postępowania katolików w życiu politycznym* z 24 listopada 2002 r. zostało użyte sformułowanie odnoszące się do zasad etycznych, które nie mogą być przedmiotem „negocjacji”⁴. W podobnym kluczu, tzn. istnienia wartości nienegocjowalnych, należałoby choćby odczytać Encyklikę *Humanae vitae* Pawła VI z 25 lipca 1968 r. o zasadach moralnych w dziedzinie przekazywania życia ludzkiego⁵, czy też Encyklikę *Evangelium vitae* Jana Pawła II z 25 marca 1995 r. o wartości i nienaruszalności życia ludzkiego⁶.

W opinii badaczy analizujących pontyfikat papieża Franciszka, pojęcie *valori non negoziabili* w języku sporów i dyskusji toczonych w Kościele katolickim przestało pojawiać się od 2013 r.⁷ Teolodzy śledzący działania apostolskie papieża z Argentyny, podkreślają położenie przez Franciszka zdecydowanego akcentu na prymat głoszenia Ewangelii, a w mniejszym stopniu na obronę zasad moralnych, nawet jeśli biskup Rzymu nie zmienia oficjalnego nauczania Kościoła⁸. W konsekwencji można spodziewać się ze strony papieża swoistego braku dookreślenia pojęć czy braku wskazywania jednej tylko słusznej interpretacji rozumienia poszczególnych zapisów moralnych czy dogmatycznych. Na to zwracają współcześnie uwagę konserwatywni katolicy, jak Roberto de Mattei czy Paweł Bortkiewicz, kiedy wspominają choćby o tzw. dubiach czterech kardynałów dotyczących Adhortacji *Amoris laetitia*, czy też o szeroko rozumianym braku doktrynalnej jasności w nauczaniu papieskim⁹.

³ G. Crepaldi, *Il cattolico in politica. Manuale per la ripresa*, Siena 2012, s. 79–80.

⁴ Kongregacja Nauki Wiary, *Nota doktrynalna o niektórych aspektach działalności i postępowania katolików w życiu politycznym*, 24.11.2002, http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20021124_politica_pl.html [dostęp: 1.09.2018], p. 3: „Chrześcijanin winien «w zakresie porządku spraw doczesnych uznawać uprawnione różnice poglądów», ale zarazem musi też wyrażać sprzeciw wobec koncepcji pluralizmu opartej na relatywizmie moralnym, która szkodzi samej demokracji, ta bowiem potrzebuje prawdziwych i solidnych podwalin, to znaczy zasad etycznych, które ze względu na swą naturę i rolę, jaką pełnią w życiu społecznym, nie mogą być przedmiotem «negocjacji».”

⁵ Paweł VI, Encyklika *Humanae vitae o zasadach moralnych w dziedzinie przekazywania życia ludzkiego*, 25.07.1968, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/pawel_vi/encykliki/humane.html [dostęp: 1.09.2018].

⁶ Jan Paweł II, Encyklika *Evangelium vitae o wartości i nienaruszalności życia ludzkiego*, 25.03.1995, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/encykliki/evangelium_1.html [dostęp: 1.09.2018].

⁷ A. Kobyliński, *Wpływ współczesnej rewolucji antropologicznej na rozumienie małżeństwa i rodziny*, *Studia Theologica Varsaviensia* 53 (2015), nr 1, 32.

⁸ Tamże, 33–34.

⁹ M. Hickson, *Interview – Roberto de Mattei discusses the escalating Church Crisis*, 11.12.2017, <https://onepeterfive.com/interview-roberto-de-mattei-discusses-the-escalating-church-crisis/> [dostęp: 1.09.2018]; *R. de Mattei: „80 urodziny papieża Franciszka”*, 22.12.2016, <http://bdp.xportal.pl/publi-cystyka/roberto-de-mattei-80-urodziny-papieza-franciszka/> [dostęp: 1.09.2018]; *Potrzeba nam dok-*

Kwestię wartości nienegocjowalnych potraktowano jako część integralną komunikowania politycznego, w które Franciszek aktywnie się włącza. Należy zauważyć, że zagadnienie *valori non negoziabili* ma ścisły związek z katolicką nauką społeczną, w której polityka jest rozumiana jako roztropna troska o dobro wspólne¹⁰.

Druga dekada XXI w. naznaczona jest wysoką liczbą migrantów i uchodźców przybywających na kontynent europejski z terenu Bliskiego Wschodu¹¹. Dla autora jest to przyczynek, by dokonać analizy, w jakim stopniu Kościół katolicki, poprzez nauczanie papieża Franciszka dotyczące migrantów i uchodźców, w trosce o dobro wspólne, odniósł się do tzw. „wartości nienegocjowalnych” oraz w jaki sposób badane zagadnienie zostało zaprezentowane w mediach. Autor przyjął założenie, że w kontekście problemów migracji i uchodźstwa nie został pominięty temat *valori non negoziabili* zarówno w nauczaniu papieskim, jak i w jego zmediatyzowanych formach.

Celem podjętych badań była odpowiedź na następujące pytania badawcze:

- Czy orędzia na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy z lat 2014–2018 oraz teksty opublikowane na jednym z najbardziej opiniotwórczych polskich portali internetowych wpolityce.pl¹² w okresie 1 stycznia 2014–31 stycznia 2014; 1 stycznia 2015–31 stycznia 2015; 1 stycznia 2016–31 stycznia 2016; 1 stycznia 2017–31 stycznia 2017; 1 stycznia 2018–31 stycznia 2018 odniosły się do tematu wartości nienegocjowalnych w kontekście migracji i uchodźstwa?¹³.

trynalnej jasności, a nie ducha Asyżu, 19.08.2016, <https://www.pch24.pl/potrzeba-nam-doktrynalnej-jasnosci--a-nie-ducha-asyzu.45393.i.html> [dostęp: 1.09.2018]; *Ks. prof. Paweł Bortkiewicz dla Frondy: Nauczanie papieża Franciszka budzi pytania i wątpliwości*, 11.04.2017, <http://www.fronda.pl/a/ks-prof-pawel-bortkiewicz-dla-frondy-nauczanie-papieza-franciszka-budzi-pytania-i-watpliwosci.90916.html> [dostęp: 1.09.2018], pra/bd, *Ks. prof. Bortkiewicz o liście kardynałów do papieża w sprawie „Amoris laetitia”*, 18.11.2016, <https://ekai.pl/ks-prof-bortkiewicz-o-liscie-kardynalow-do-papieza-w-sprawie-amoris-laetitia/> [dostęp: 1.09.2018].

¹⁰ P. Mazurkiewicz, *Polityka jako roztropna troska o dobro wspólne – koncepcja polityki w katolickiej nauce społecznej*, w: *Koncepcje polityki*, red. W. Wesołowski, Warszawa 2009, 98–123.

¹¹ M. Stolarczyk, *Główne przyczyny i przejawy kryzysów w Unii Europejskiej oraz ich implikacje dla dalszego procesu integracji europejskiej*, *Roczniki Nauk Społecznych* 44/8 (2016), nr 3, 20–26; M. Stolarczyk, *Stanowisko Polski wobec kryzysu migracyjno-uchodźczego Unii Europejskiej*, *Krakowskie Studia Międzynarodowe* nr 14 (2017), nr 2, 18–30; M. Kosman, *Kryzys imigracyjny w UE w latach 2015–2017. Aspekty prawne i polityczne*, *Rocznik Integracji Europejskiej* 11 (2017), 279; 282–285.

¹² Według przeprowadzonych przez Instytut Monitorowania Mediów badań od 1.01.2017 do 31.12.2017, portal wpolityce.pl należał do trzech najbardziej opiniotwórczych polskich portali internetowych. (Por. Instytut Monitorowania Mediów, *Najbardziej opiniotwórcze polskie media w 2017 roku*, https://www.imm.com.pl/sites/default/files/raporty/najbardziej_opiniotworcze_media_w_2017.pdf [dostęp: 1.09.2018], 7).

¹³ Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy obchodzony jest w Kościele w drugą niedzielę po uroczystości Objawienia Pańskiego (Światowy Dzień Migranta, 31.12.2017, <https://brewiarz.pl/czytelnia/migracja.php3> [dostęp: 1.09.2018]). Z tego też powodu analizą objęto teksty znajdujące się na portalu wpolityce.pl w kolejnych miesiącach stycznia w latach 2014–2018. Autor uznał bowiem, że media będą odwoływać się do nauczania papieskiego w kwestii migrantów i uchodźców zawartego w orędziach na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy w czasie korespondującym z obchodami święta.

Czy te orędzia¹⁴ oraz publikacje dostępne na portalu wpolityce.pl podjęły kwestię trzech fundamentalnych wartości: ochrony życia od momentu poczęcia aż do naturalnej śmierci, poszanowania i wsparcia naturalnej struktury rodziny zbudowanej na fundamencie sakramentalnego związku mężczyzny i kobiety oraz ochrony prawa rodziców do wychowania własnego potomstwa?

- Czy ujawniły się różnice pomiędzy przekazem papieskim dotyczącym tych kwestii a jego zmediatyzowaną formą? Czy publikacje zawarte na portalu podjęły dyskusję z myślą Franciszka dotyczącą wartości nienegocjowalnych, czy raczej bezdyskusyjnie, niepolemicznie odwzorowały papieskie stanowisko wyrażone przy okazji dyskursu na temat migracji i uchodźców?

Autor posługuje się metodą analizy i syntezy, metodą analizy zawartości prasowej oraz analizy dyskursu¹⁵. W doborze tekstów zawartych na portalu wykorzystano wyszukiwarkę internetową <https://wpolityce.pl/szukaj?q=>, wpisując trzy następujące słowa kluczowe: „migranci”, „uchodźcy”, „papież” i analizując tylko te teksty, w których pojawiło się przynajmniej jedno ze słów, w których w kontekście problemu migracji i uchodźstwa, nastąpiło odniesienie do poglądów papieża Franciszka.

Autor przypuszcza, że te trzy fundamentalne wartości nie zostały pominięte w orędziach papieskich ani w relacjach prasowych. Portal wpolityce.pl jest uznawany za prawicowy i można domniemywać, że przekaz papieski odwołujący się do polityki migracyjnej i uchodźczej został uwzględniony, a kwestia wartości nienegocjowalnych nie została zdeformowana¹⁶. Tym samym sformułowano następującą hipotezę badawczą.

Orędzia papieskie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy, opublikowane w latach 2014–2018 oraz analizowane publikacje dostępne na portalu wpolityce.pl, odniosły się do tematu trzech wartości nienegocjowalnych w kontekście zjawisk migracji i uchodźstwa (zagadnienie prawa do życia, poszanowania rodziny oraz ochrony praw rodziców do wychowania własnych dzieci). Autor nie odnotował tonu polemicznego publikacji zawartych na portalu wpolityce.pl z oficjalnym stanowiskiem Franciszka.

¹⁴ W tekście niniejszego artykułu termin „orędzia” odnosi się wyłącznie do poddanych analizie orędzi na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy w latach 2014–2018.

¹⁵ T. van Dijk, *Badania nad dyskursem*, w: *Dyskurs jako struktura i proces*, red. T. van Dijk, Warszawa 2001, 9–44.

¹⁶ D. Pankowska, *Czego można dowiedzieć się o gender z Internetu? Analiza dyskursu w tekstach dostępnych w sieci*, *Przegląd Badań Edukacyjnych* 2 (2017), nr 25, 140.

2. WYNIKI ANALIZY ORĘDZI PAPIESKICH ORAZ TEKSTÓW OPUBLIKOWANYCH NA PORTALU WPOLITYCE.PL

Materiał badawczy stanowiło pięć papieskich orędzi na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy¹⁷ oraz 22 teksty, które zostały opublikowane na portalu wpolityce.pl i spełniło kryteria analizy.

Tabela 1 ukazuje obecność w papieskich orędziach poszczególnych wartości nienegocjowalnych. Autor zaklasyfikował każdy z dokumentów do jednej z trzech możliwych kategorii w badanych cechach „prawo do życia”, „prawo do poszanowania rodziny”, „prawo rodziców do wychowania własnych dzieci”. Tekst mógł w sposób bezpośredni, jasny, czytelny, odnieść się do poszczególnych *valori non negoziabili* – w tym przypadku taki sposób prezentacji oznaczono cyfrą „1”. Druga z możliwych sytuacji zakłada odniesienie pośrednie, aluzyjne, które oznaczono cyfrą „0,5”. Trzecią z możliwych sytuacji cechuje brak odniesienia do poszczególnej wartości nienegocjowalnej – taki sposób prezentacji oznaczono cyfrą „0”.

Tabela 1. Obecność wartości nienegocjowalnych w orędziach na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy w latach 2014–2018

Kategorie	2014	2015	2016	2017	2018
Prawo do życia	0,5	0,5	1	1	0
Prawo do poszanowania rodziny	0,5	0,5	0	1	1
Prawo rodziców do wychowania własnych dzieci	0,5	0,5	0	1	0

Źródło: Opracowanie własne.

W orędziu z 2014 r., zatytułowanym *Migranci i uchodźcy: ku lepszemu światu*, papież przy okazji dyskursu o potrzebie tworzenia „lepszego świata” zwrócił uwagę, choć nie w sposób bezpośredni, *explicite*, na trzy fundamentalne *valori non negoziabili*:

¹⁷ Teksty papieskich orędzi na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy w poszczególnych latach 2014–2018 są dostępne na stronach internetowych oficjalnego watykańskiego portalu vatican.va. (Orędzie Ojca Świętego na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2014 r.: http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/messages/migration/documents/papa-francesco_20130805_world-migrants-day.html [dostęp: 1.09.2018]; Orędzie Ojca Świętego na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2015 r.: http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/messages/migration/documents/papa-francesco_20140903_world-migrants-day-2015.html [dostęp: 1.09.2018]; Orędzie Ojca Świętego na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2016 r.: http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/messages/migration/documents/papa-francesco_20150912_world-migrants-day-2016.html [dostęp: 1.09.2018]; Orędzie Ojca Świętego na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2017 r.: http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/messages/migration/documents/papa-francesco_20160908_world-migrants-day-2017.html [dostęp: 1.09.2018]; Orędzie Ojca Świętego na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2018 r.: http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/messages/migration/documents/papa-francesco_20170815_world-migrants-day-2018.html [dostęp: 1.09.2018]).

Wyrażenie to [„lepszy świat”] nie odnosi się po prostu do abstrakcyjnych koncepcji bądź rzeczy nieosiągalnych, ale wskazuje raczej, że należy dążyć do autentycznego i integralnego rozwoju, działać tak, aby istniały godne warunki życia dla wszystkich, aby były zaspokajane we właściwy sposób potrzeby osób i rodzin, aby był szanowany, strzeżony i pielęgnowany świat stworzony, którym Bóg nas obdarzył.

W tym samym dokumencie napisał również:

Migranci i uchodźcy nie są pionkami na szachownicy ludzkości. Są to dzieci, kobiety i mężczyźni, którzy opuszczają bądź są zmuszeni do opuszczenia swoich domów z różnych powodów, którzy mają takie samo słuszne pragnienie, by umieć więcej, by mieć więcej, ale przede wszystkim, by więcej być.

Wyżej wymienione słowa można odnieść także na sposób pośredni do prawa do życia, prawa do poszanowania rodziny oraz prawa rodziców do wychowania własnych dzieci.

W sposób bardziej czytelny prawo do życia zostało wyartykułowane w następującym fragmencie orędzia z 2014 r.:

[...] w obliczu każdej osoby odzwierciedla się oblicze Chrystusa! W tym tkwi najgłębszy korzeń godności istoty ludzkiej, którą należy zawsze szanować i chronić. Podstawą godności osoby są nie tyle kryteria efektywności, wydajności, pozycji społecznej, przynależności etnicznej bądź religijnej, lecz fakt, że jesteśmy stworzeni na obraz i podobieństwo Boga (por. Rdz 1, 26–27), a jeszcze bardziej fakt, że jesteśmy dziećmi Boga; każda istota ludzka jest dzieckiem Boga!

W orędziu z 2015 r. papież odwołał się do potrzeby postawy szacunku i solidarności z migrantami. Zdaniem Franciszka: „ruchy migracyjne w istocie pobudzają do zgłębiania i umacniania wartości koniecznych do tego, aby zapewnić harmonijne współistnienie osób i kultur. Aby to osiągnąć, nie wystarcza sama tolerancja, która otwiera drogę do poszanowania różnorodności i zapoczątkowuje drogi dzielenia się wśród osób różnego pochodzenia i różnych kultur. W to włącza się powołanie Kościoła do pokonywania granic i umożliwiania przejścia od postawy obronnej, nacechowanej strachem, brakiem zainteresowania i tendencją do marginalizacji [...] do postawy opartej na «kulturze spotkania», jedynej, która potrafi budować świat bardziej sprawiedliwy i braterski”.

Można domniemywać, że pisząc o „wartościach koniecznych” papież miał na myśli wartości nienegocjowalne, które odniósł do tematu kryzysu migracyjnego. Franciszek pisze również o „humanitarnych warunkach”, które należy stworzyć migrantom. Pojęcie to jest ogólne i niejednoznaczne, może obejmować również zagadnienia prawa do życia, poszanowania rodziny oraz ochrony praw rodziców do wychowania własnych dzieci.

Orędzie z 2016 r. zaprezentowało kwestię uchodźstwa poprzez pryzmat miłosierdzia. Papież podkreślił, że spojrzenie na migrantów powinno obejmować nie tylko ich status prawny, ale również zagwarantować im prawo do godnego życia:

Kościół wspiera wszystkich tych, którzy stają w obronie praw każdego człowieka do godnego życia, realizując w pierwszym rzędzie prawo do nieemigracji, celem przyczynienia się do rozwoju Kraju pochodzenia. Proces ten powinien objąć na pierwszym miejscu konieczność pomocy Krajom, z których pochodzą migranci i uchodźcy. [...] W każdym razie, należy zapobiegać możliwie już w zarodku ucieczkom uchodźców i masowym migracjom, powodowanym przez ubóstwo, przemoc i prześladowania.

W orędziu na 2016 r. autor nie doszukał się żadnych odniesień dotyczących praw do poszanowania rodziny, ani też prawa rodziców do wychowania własnych dzieci.

W orędziu na 2017 r. dość czytelnie papież nawiązał do prawa do poszanowania rodziny oraz do prawa rodziców do wychowania własnych dzieci w kontekście sytuacji nieletnich imigrantów, „zwłaszcza samotnych, wzywając wszystkich do otoczenia troską dzieci, które są trzykrotnie bezbronne, ponieważ są nieletnie, ponieważ są cudzoziemcami i ponieważ są bezradne, kiedy z różnych powodów zmuszone są żyć z dala od ojczyzny, oddzielone od miłości rodzinnej”:

Okres dziecięcy ze względu na jego szczególną delikatność ma unikalne i niezbędne wymagania. Przed wszystkim prawo do zdrowego i bezpiecznego środowiska rodzinnego, w którym można wzrastać pod kierunkiem i przykładem ojca i matki. Następnie, prawo i obowiązek do otrzymania odpowiedniego wykształcenia, głównie w rodzinie, a także w szkole, gdzie dzieci mogą rozwijać się jako ludzie i jako protagoniści swojej własnej przyszłości i przyszłości swojej ojczyzny. Rzeczywiście w wielu częściach świata czytanie, pisanie i dokonywanie elementarnych rachunków jest nadal przywilejem nielicznych. Ponadto wszyscy nieletni mają prawo do zabawy i podejmowania aktywności rekreacyjnych – a w sumie mają prawo, aby być dziećmi.

W kontekście apelu o poszukiwanie i przyjmowanie trwałych rozwiązań w związku z przymusową migracją nieletnich, papież podjął temat prawa do życia. Zdaniem Franciszka „wojny, łamanie praw człowieka, korupcja, ubóstwo, zaburzenia równowagi środowiska i katastrofy ekologiczne są niektórymi z przyczyn tego problemu [migracji nieletnich]. Dzieci jako pierwsze cierpią z tego powodu, znosząc niekiedy tortury i kary cielesne, którym towarzyszą cierpienia moralne i psychiczne, pozostawiając w nich niemal zawsze nieusuwalne ślady”.

Papieskie orędzie na 2018 r. nie w bezpośredni sposób podjęło temat prawa do poszanowania rodziny. Franciszek powtórzył za Benedyktem XVI, że „w kontekście migracyjnym w rodzinie zawiera się bogactwo kultury życia i przyczynia się ona do integracji wartości”. Bergoglio stwierdził w dokumencie, że „zawsze należy wspierać jej integrację, ułatwiając łączenie rodzin – w tym dziadków, rodzeństwa i wnuków – nigdy nie uzależniając tego od wymagań ekonomicznych”. W orędziu na 2018 r. autor nie odnalazł odniesień do dwóch pozostałych wartości: prawa do życia oraz prawa rodziców do wychowania własnych dzieci.

Analiza orędzi papieskich ukazała brak stosowania przez Franciszka terminu „wartości nienegocjowalne”, choć w treści dokumentów można je odnaleźć. Prawo do życia w czytelny sposób podjął Franciszek w dwóch orędziach, na sposób pośredni lub aluzyjny – także w dwóch orędziach, a w jednym orędziu to zagadnienie pominął zupełnie. W identycznych proporcjach zostało podjęte w dokumentach papieskich prawo do poszanowania rodziny. Z kolei prawo rodziców do wychowania własnych dzieci tylko w jednym z poddanych analizie orędzi papieskich zostało podjęte w sposób bezpośredni, w przypadku dwóch orędzi – na sposób pośredni, a w pozostałych dwóch – temat ten został pominięty.

W latach 2014–2018 liczba publikacji zamieszczonych na portalu wpolityce.pl, spełniających kryteria analizy, wynosiła odpowiednio: 2014 – 2, 2015 – 0, 2016 – 1, 2017 – 6, 2018 – 13¹⁸.

¹⁸ Pełna lista publikacji została zamieszczona w bibliografii.

Z kolei liczba tekstów, w których podjęto temat wartości nienegocjowalnych w kontekście zjawisk migracji i uchodźstwa (zagadnienie prawa do życia, poszanowania rodziny oraz ochrony praw rodziców do wychowania własnych dzieci)¹⁹, zamieszczonych na portalu wpolityce.pl wynosiła odpowiednio w: 2014 – 2, 2015 – 0, 2016 – 0, 2017 – 4²⁰, 2018 – 5.

Tabela 2. Liczba publikacji podejmujących temat wartości nienegocjowalnych na portalu wpolityce.pl w kontekście zjawisk migracji i uchodźstwa w kolejnych okresach badawczych²¹

	1.01.2014– 31.01.2014	1.01.2015– 31.01.2015	1.01.2016– 31.01.2016	1.01.2017– 31.01.2017	1.01.2018– 31.01.2018
Prawo do życia	1	0	0	2	3
Prawo do poszanowania rodziny	1	0	0	3	2
Prawo rodziców do wychowania własnych dzieci	0	0	0	1	0

Źródło: Opracowanie własne.

Autor przytacza przykłady publikacji zawartych na portalu wpolityce.pl, w których podjęto temat prawa do życia:

- PAP/mall, *Papież: Kościół nie może być „obłożoną twierdzą”*, 19.01.2014, <https://wpolityce.pl/polityka/183497-papiez-kosciol-nie-moze-byc-obleazona-twierdza> [dostęp: 1.09.2018].

W tekście zacytowano słowa papieża z modlitwy Anioł Pański z 19 stycznia 2014 r., podczas której odniósł się on do kwestii postawy otwartości wobec migrantów i uchodźców, wyrażającej się również w ochronie życia przed handlarzami żywym towarem:

Nawiązując do obchodzonego w niedzielę przez Kościół Światowego Dnia Migranta i Uchodźcy papież zapewnił, że los wszystkich imigrantów leży Kościołowi na sercu. [...] Chciałbym podziękować tym, którzy pracują z imigrantami, by udzielić im gościny i towarzyszyć im w najtrudniejszych momentach, by bronić ich przed handlarzami żywym towarem, chcących ich zniewolić – podkreślił Franciszek. Następnie zachęcił wszystkich obecnych do modlitwy za imigrantów i uchodźców; za ich cierpienia, za ich życie, tak często bez pracy, bez dokumentów, za tyle bólu – dodał.

¹⁹ Przyjęto następujące założenie badawcze: podjęcie tematu choćby tylko jednej wartości nienegocjowalnej przez autora danej publikacji portalu, było wystarczającą podstawą zaklasyfikowania go jako materiału spełniającego kryteria analizy prasoznawczej.

²⁰ W publikacji ann.pl.radiovaticana.va, „*Nigdy nie wolno zabijać w imię Boga*”. *Ważne słowa papieża na noworocznym spotkaniu z dyplomatami*, 10.01.2017, [dostęp: 1.09. <https://wpolityce.pl/kosciol/322732-nigdy-nie-wolno-zabijac-w-imie-boga-wazne-slowa-papieza-na-noworocznym-spotkaniu-z-dyplomatami> 2018] wystąpiło odwołanie się do trzech poddanych analizie wartości nienegocjowalnych.

²¹ Przyjęto założenie, że tekst, w którym podjęto temat kilku wartości nienegocjowalnych, może zostać przyporządkowany do dwóch lub trzech kategorii odpowiadających danej wartości nienegocjowalnej.

– lap/PAP, *Papież Franciszek krytycznie o „polityce zamknięcia”, ale mówi też o obowiązkach imigrantów*, 9.01.2017, <https://wpolityce.pl/kosciol/322569-papiez-franciszek-krytycznie-o-polityce-zamknecia-ale-mowi-tez-o-obowiazkach-imigrantow> [dostęp: 1.09.2018].

Tekst jest relacją głównych myśli przemówienia papieża Franciszka z 9 stycznia 2017 r. do ambasadorów: portal wpolityce.pl przywołał apel Bergoglio dotyczący zapewnienia godnego życia imigrantom, zwłaszcza tym, którzy mają realną potrzebę ochrony. Zdaniem papieża, rozropne podejście władz: „nie oznacza realizacji polityki zamknięcia wobec imigrantów”. Pociąga za sobą mądrą i dalekowzroczną ocenę, do jakiego stopnia ich kraj jest w stanie, nie szkodząc dobru wspólnemu obywateli, zapewnić godne życie imigrantom, zwłaszcza tym, którzy mają realną potrzebę ochrony – wyjaśnił.

– ems/PAP, *Życzenia noworoczne metropolity katowickiego. Abp Skworc: „Niech pokój napelni nasze serca, rodziny, parafie, Ojczyznę i naszą Ojcowiznę”*, 1.01.2018, <https://wpolityce.pl/kosciol/374353-zyczenia-noworoczne-metropolity-katowickiego-abp-skworc-niech-pokoj-napelni-nasze-serca-rodziny-parafie-ojczyzne-i-nasza-ojcowizne> [dostęp: 1.01.2018].

W życzeniach noworocznych arcybiskupa metropolity katowickiego Wiktora Skworca obecna była myśl papieża Franciszka na temat chrześcijańskiego obowiązku niesienia pomocy migrantom i uchodźcom, których życie znajduje się w niebezpieczeństwie. Portal wpolityce.pl zacytował m.in. następujące słowa papieskie:

Uchodźcy to mężczyźni i kobiety, dzieci, *młodzież*, osoby w podeszłym wieku, którzy szukają miejsca, gdzie mogliby żyć w pokoju. Aby je znaleźć, wielu z nich jest gotowych ryzykować życie w podróży, która w wielu przypadkach jest długa i niebezpieczna, znosić trudy i cierpienia, pokonywać druty kolczaste i mury wzniesione po to, by trzymać ich z dala od tego celu.

Przykłady tekstów, w których podjęto temat prawa do poszanowania rodziny:

– *W Kościele katolickim 100. Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy*, 18.01.2014, <https://wpolityce.pl/polityka/183448-w-kościele-katolickim-100-swiatowy-dzien-migranta-i-uchodzcy> [dostęp: 1.09.2018].

Jest to tekst dotyczący zaangażowania władz zakonnych Polskiej Prowincji Zgromadzenia Słowa Bożego w pomoc na rzecz migrantów i uchodźców. Publikacja przywołała intencję modlitwy werbistów, odwołującą się do tekstu orędzia papieża Franciszka na 100. Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy: aby sami „jako pierwsi dostrzegli i pomagali innym widzieć w migrancie i uchodźcy nie tylko problem, z którym trzeba się zmierzyć, ale brata i siostrę, których należy przyjąć, szanować i kochać”.

– ann/KAI, *Apel bp. Lechowicza na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy. „Módlmy się za migrantów i uchodźców, by spotykali się z gościnnym przyjęciem”*, 12.01.2018, <https://wpolityce.pl/kosciol/376174-apel-bp-lechowicza-na-swiatowy-dzien-migranta-i-uchodzcy-modlmy-sie-za-migrantow-i-uchodzcow-by-spotykali-sie-z-goscinnym-przyjeciem> [dostęp: 1.09.2018].

W tekście zacytowano apel biskupa Wiesława Lechowicza, nawiązujący do orędzia papieża Franciszka na 104. Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy. Zdaniem delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, poszanowanie rodziny wyraża się w stworzeniu jej odpowiednich warunków życia, godnej pracy i godziwej płacy:

W najbliższą niedzielę, 14 stycznia, obchodzony będzie 104. Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy. Wśród migrantów znajduje się rzesza Polaków, przebywająca poza granicami naszego kraju. Dlatego zwracam się z prośbą o modlitwę w ich intencjach i w intencjach tych rodzin, które doświadczają ciężaru rozłąki z bliskimi osobami. Zachęcam także naszych rodaków przebywających w różnych zakątkach świata, by wdzięczną modlitwą otoczyli w tym dniu tych, którym zawdzięczają przyjęcie, odpowiednie warunki życia, godną pracę i godziwe płace.

Analiza ukazała również publikację, w której wystąpiło odniesienie do kilku wartości nienegocjowalnych, np.

– [ann/pl.radiovaticana.va](http://ann.pl.radiovaticana.va), „*Nigdy nie wolno zabijać w imię Boga*”. *Ważne słowa papieża na noworocznym spotkaniu z dyplomatami*, 10.01.2017, <https://wpolityce.pl/kosciol/322732-nigdy-nie-wolno-zabijac-w-imie-boga-wazne-slowa-papieza-na-noworocznym-spotkaniu-z-dyplomatami> [dostęp: 1.09.2018].

W wyżej wymienionym tekście przywołano spotkanie papieża Franciszka z 9 stycznia 2017 r. z dyplomatami akredytowanymi przy Stolicy Apostolskiej, podczas którego papież podjął m.in. następujące kwestie: reżimów totalitarnych, terroryzmu o podłożu fundamentalistycznym, potrzebę wyrzeczenia się przemocy. W tym kontekście wskazał doniosłość prawa do życia, prawa do poszanowania rodziny oraz prawa do wychowania własnych dzieci:

Jest to szal zabijania, który nadużywa imienia Bożego, by siać śmierć, usiłując narzucić wolę panowania i władzy. Dlatego wzywam wszystkie autorytety religijne, aby wspólnie stanowczo podkreśliły, że nigdy nie wolno zabijać w imię Boga. [...] do polityków należy zapewnienie prawa do wolności religii w przestrzeni publicznej, uznając jej pozytywny wkład w budowanie społeczeństwa obywatelskiego, jak też zapobieganie tworzeniu się warunków sprzyjających fundamentalizmowi. Wymaga to zwalczania ubóstwa oraz popierania rodziny i edukacji. [...] Dzieci i młodzież są przyszłością, dla nich pracujemy i budujemy. Nie można ich egoistycznie pomijać i zapominać. Z tego powodu, jak przypominałem ostatnio w liście skierowanym do wszystkich biskupów, uważam za priorytet obronę dzieci, których niewinność jest często rozdarta pod ciężarem wykorzystywania, nielegalnej i niewolniczej pracy, prostytucji czy nadużyć dorosłych, *złoczyńców i handlarzy śmierci*.

Wyżej wymieniona publikacja jest jedyną spośród wszystkich spełniających kryteria analizy, w której można odnaleźć odniesienie do prawa rodziców do wychowania własnych dzieci. Można zatem stwierdzić, że ta wartość nienegocjowalna nie została przez autorów portalu wpolityce.pl stosownie wyeksponowana. Pozostałe zaś *valori non negoziabili* (prawo do życia, prawo do poszanowania rodziny) zostały podjęte w publikacjach w 2014 r. oraz w latach 2017–2018. W 2015 i 2016 r. portal wpolityce.pl pominął zupełnie analizowany w tekście temat.

3. INTERPRETACJA WYNIKÓW BADAWCZYCH I WERYFIKACJA HIPOTEZY BADAWCZEJ

W poddanych analizie orędziach Franciszek nie używa terminu „wartości nienegocjowalne”, odnosi się jednak w sposób pośredni do prawa do życia, prawa do poszanowania rodziny i prawa do wychowania własnych dzieci. Papież unika natomiast formy bezpośredniego sposobu definiowania tych kwestii. Byłoby to zgodne z zaprezentowaną już w niniejszym tekście obserwacją Andrzeja Kobylińskiego. Jest to swoisty sposób deskryptywnego opisu rzeczywistości, po części także stylu wypowiedzi Bergoglio, którego intencją nie jest dogmatyzowanie kwestii natury moralnej. W kontekście prawa do życia papież nie formułuje, że prawo to obejmuje czas od poczęcia aż do naturalnej śmierci, bardziej koncentruje się na zagadnieniu godności każdego człowieka.

W przypadku publikacji zawartych na portalu wpolityce.pl można odnaleźć ślady papieskiego przekazu na temat wartości nienegocjowalnych, poruszonych przy okazji dyskursu o migrantach i uchodźcach – ogółem w 11 spośród 22 publikacji (czyli w 50% tekstów) odnotowano obecność tej kwestii.

Odnotowano znikomą liczbę tekstów opublikowanych w analizowanym portalu na początku okresu badawczego (w latach 2014–2016 łącznie 3 teksty spełniające kryteria analizy) wobec 19 tekstów z lat 2017–2018. Trudno jest autorowi jednoznacznie rozstrzygnąć, czy przyczyną tej dysproporcji jest wysoka atencja dziennikarzy portalu wobec tematu migracji i uchodźstwa w czasie po napływie bardzo licznej grupy migrantów do Niemiec w 2015 r., czy też może niska liczba tekstów z lat 2014–2016 powinna być uzasadniona brakiem dostępności niektórych wcześniej opublikowanych materiałów prasowych na stronie wpolityce.pl.

Należy stwierdzić, że portal nie tylko wypełnił funkcję poinformowania opinii publicznej o treści przekazu komunikatu papieskiego, ale również dokonał jego interpretacji. W żadnym razie nie można stwierdzić, że dokonał absolutyzacji czy radykalizacji opinii Franciszka w kwestii wartości nienegocjowalnych. Intencją piszących teksty dziennikarskie było nie tylko przywołanie tego, *co papież powiedział*, ale również zrozumienie tego, *co ten przekaz oznacza w polskiej rzeczywistości kościelnej i politycznej*.

Myśląc o instrumentalizacji papieskiego przekazu w działaniach wspierających poszczególne ugrupowania polskiej sceny politycznej, warto zauważyć, że w dwóch tekstach, zamieszczonych na portalu wpolityce.pl, sprawa migrantów i uchodźców posłużyła do wsparcia politycznego posłanki PiS Krystyny Pawłowicz²². Całkowicie został zmarginalizowany głos przedstawicieli polskich partii lewicowych.

²² gah, *A to dobre! YWCA pisze do „Siostry Krystyny (Pawłowicz)”: Problem migrantów wymaga rozwiązywania w duchu chrześcijańskiej miłości*, 24.01.2018, <https://wpolityce.pl/spoleczenstwo/378109-a-to-dobre-ywca-pisze-do-siostry-krystyny-pawlowicz-problem-migrantow-wymaga-rozwiazywania-w-duchu-chrzeszczjanskjej-milosci> [dostęp: 1.09.2018]; wwr, *Prof. Pawłowicz o zmianie w MON: Pan prezydent złożył propozycję nie do odrzucenia. „Żeby przetrwać, dokonuje się pewnych przegrupowań”*, 16.01.2018, <https://wpolityce.pl/polityka/376726-prof-pawlowicz-o-zmianie-w-mon-pan-prezydent-zlozyl-propozycje-nie-do-odrzucenia-zeby-przetrwac-dokonuje-sie-pewnych-przegrupowan> [dostęp: 1.09.2018].

Potwierdzałyby to prawicowe nachylenie polityczne analizowanego portalu, wspierającego partię Prawo i Sprawiedliwość i wykorzystującego także w tym celu komunikowanie Kościoła katolickiego²³.

Temat wartości nienegocjowalnych, podjęty przy okazji obchodów Światowego Dnia Migranta i Uchodźcy, stał się również okazją tej witryny internetowej, do zaprezentowania wypowiedzi polskich biskupów, np. biskupa Wiesława Lechowicza, arcybiskupa Marka Skworca, kardynała Kazimierza Nycza, biskupa Jerzego Mazura, arcybiskupa Marka Jędraszewskiego, którzy pozostawali wierni stanowisku Franciszka wyrażonemu w orędziach.

Analiza tekstów zamieszczonych na portalu wpolityce.pl dowiodła zbieżności wszystkich bez wyjątku publikacji z oficjalnym stanowiskiem Franciszka. Otrzymane wyniki mogą skłonić do postawienia pytania, dlaczego w odniesieniu do komunikowania papieskiego związanego z orędziami na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy witryna internetowa wsparła stanowisko Franciszka, skoro analiza zawartości innych tekstów dowodzi islamofobiczności portalu oraz wspierania postaw antyimigranckich? Otrzymane wyniki badań należałoby potraktować jako wyjątek od zasadniczej linii programowej portalu²⁴. Jednym z uzasadnień takiej strategii informacyjnej może być celowe przyjęcie postawy koherentnej ze stanowiskiem Konferencji Episkopatu Polski. Zniekształcanie opinii biskupów przez portal byłoby czymś nie do przyjęcia przez jego czytelników, przy jednoczesnym określaniu swojej tożsamości jako prawicowej. Z drugiej jednak strony prawicowy portal w innych okolicznościach, nie związanych z prezentowaniem stanowiska Kościoła, sprzeciwia się przyjmowaniu do Polski uchodźców i migrantów, choćby przy okazji relacjonowania tzw. *Willkommenskultur* Angeli Merkel²⁵.

²³ T. Wrzosek, *Dyskurs o uchodźcach jako symptom kryzysu solidarności*, *Journal of Modern Science* 2016, nr 1 (28), 411–430.

²⁴ Konrad Pędziwiatr w raporcie na temat islamofobii w Polsce pisze m.in.: „In today’s Poland the groups promoting stereotypical visions of Islam and its adherents are greatly empowered by the Internet. It provides them with powerful tools for amplification of their voices and hence for mobilisation and recruitment. With over 70 % of Poles having access to the Internet their target audience consists of almost three quarters of Polish society. These groups significantly amplify the dominant frames through which stories on Islam and Muslims are being reported. Such stories consist of “newsworthy” elements like extremism, terrorism, violence, radicalisation, oppression, threat, jihad, crime, fanatical, oppression, sexism and the burqa – to mention only the most frequent ones. Some of the websites that concentrate on spreading this type of information on Islam and Muslims include Euroislam.pl; Frona.pl; PCh24.pl; Ndie.pl; Wpolityce.pl; Wsieci.pl; Polskaligaobrony.org.pl; Ruchnarodowy.net and Onr.com.pl (K. Pędziwiatr, *Islamophobia in Poland. National Report 2015*, w: *European Islamophobia Report 2015*, red. E. Bayrakli, F. Hafez, Istanbul–Washington–Cairo 2016, 434–435).

²⁵ Por. wkt, *Kryzys rządowy w Niemczech. Prof. Krasnodębski: Decyzja Seehofera pokazuje słabość koalicji, a sprawa uchodźców jest znacząca*, 2.07.2018, <https://wpolityce.pl/polityka/402112-prof-krasnodębski-niemcy-sa-w-rzadowym-kryzysie> [dostęp: 1.09.2018]; ak/PAP, *Zgrzyt między sojusznikami z powodu...migrantów. CSU grozi CDU przyjęciem odrębnego kursu w sprawach azylowych*, 14.06.2018, <https://wpolityce.pl/swiat/399576-zgrzyt-miedzy-sojusznikami-z-powodu-migrantow-csu-grozi-cdu-przyjeciem-odrebnego-kursu-w-sprawach-azylowych> [dostęp: 1.09.2018]; ems/PAP, *Orban dla „Bildla”: Prowadząc politykę migracyjną jak Merkel, straciłbym urząd na Węgrzech jeszcze tego samego dnia*, 27.07.2018, <https://wpolityce.pl/swiat/405589-orban-prowadzac-polityke-jak-merkel-stracilbym-stanowisko> [dostęp: 1.09.2018].

Po przeprowadzonej analizie można potwierdzić prawdziwość postawionej hipotezy badawczej:

Orędzia papieskie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy publikowane w latach 2014–2018 oraz analizowane publikacje dostępne na portalu wpolityce.pl odniosły się do tematu trzech wartości nienegocjowalnych w kontekście zjawisk migracji i uchodźstwa (zagadnienie prawa do życia, poszanowania rodziny oraz ochrony praw rodziców do wychowania własnych dzieci). Autor nie odnotował tonu polemicznego publikacji zawartych na portalu wpolityce.pl z oficjalnym stanowiskiem Franciszka.

Zdaniem autora interpretacja rezultatów badań domaga się zrozumienia tożsamości Kościoła, który jest istotnym elementem komunikowania politycznego, tzn. jest nadawcą politycznych przekazów skierowanych do publiczności, w zasadniczej mierze za pośrednictwem mediów. Chodzi o zrozumienie, że komunikat na temat wartości nienegocjowalnych wysyłany przez papieża wypływa z istoty posłannictwa Kościoła hierarchicznego oraz ścisłego związku tychże wartości z głoszoną Ewangelią.

BIBLIOGRAFIA

- Crepaldi G., *Il cattolico in politica. Manuale per la ripresa*, Siena: Cantagalli 2012.
- Dijk T. van, *Badania nad dyskursem*, w: *Dyskurs jako struktura i proces*, red. T. van Dijk, tłum. z jęz. hol. i wybór tekstów G. Grochowski, red. nauk. T. Dobrzyńska, Warszawa: PWN, 9–44.
- Kobyliński A., *Wpływ współczesnej rewolucji antropologicznej na rozumienie małżeństwa i rodziny*, *Studia Theologica Varsaviensia* 53 (2015), nr 1, 1–36.
- Kosman M., *Kryzys migracyjny w UE w latach 2015–2017. Aspekty prawne i polityczne*, *Rocznik Integracji Europejskiej* 11 (2017), 279–295.
- Mazurkiewicz P., *Polityka jako roztropna troska o dobro wspólne – koncepcja polityki w katolickiej nauce społecznej*, w: *Koncepcje polityki*, red. W. Wesołowski, Warszawa: Collegium Civitas–Instytut Studiów Politycznych PAN–Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR 2009, 98–123.
- Pankowska D., *Czego można dowiedzieć się o gender z Internetu? Analiza dyskursu w tekstach dostępnych w sieci*, *Przegląd Badań Edukacyjnych* 2 (2017), nr 25, 137–161.
- Pędziwiatr K., *Islamophobia in Poland. National Report 2015*, w: *European Islamophobia Report 2015*, red. E. Bayrakli, F. Hafez, Istanbul–Washington D.C. – Cairo: SETA – FOUNDATION FOR POLITICAL, ECONOMIC AND SOCIAL RESEARCH 2016, 424–441.
- Stolarczyk M., *Główne przyczyny i przejawy kryzysów w Unii Europejskiej oraz ich implikacje dla dalszego procesu integracji europejskiej*, *Roczniki Nauk Społecznych* 44/8 (2016), nr 3, 11–44.
- Stolarczyk M., *Stanowisko Polski wobec kryzysu migracyjno-uchodźczego Unii Europejskiej*, *Krakowskie Studia Międzynarodowe* 14 (2017), nr 2, 15–41.
- Wrzosek T., *Dyskurs o uchodźcach jako symptom kryzysu solidarności*, *Journal of Modern Science* 2016, nr 1 (28), 411–430.

NETOGRAFIA

1. Źródła i opracowania

- ak/PAP, *Zgrzyt między sojusznikami z powodu...migrantów. CSU grozi CDU przyjęciem odrębnego kursu w sprawach azylowych*, 14.06.2018, <https://wpolityce.pl/swiat/399576-zgrzyt-miedzy-sojusznikami-z-powodu-migrantow-csu-grozi-cdu-przyjeciem-odrebnego-kursu-w-sprawach-azylowych> [dostęp: 1.09.2018].

- Benedetto XVI, *Discorso ai partecipanti al convegno promosso dal Partito Popolare Europeo*, 30.03.2006, http://w2.vatican.va/content/benedict-xvi/it/speeches/2006/march/documents/hf_ben-xvi_spe_20060330_eu-parliamentarians.html [dostęp: 1.09.2018].
- ems/PAP, *Orban dla „Bildu”: Prowadząc politykę migracyjną jak Merkel, straciłbym urząd na Węgrzech jeszcze tego samego dnia*, 27.07.2018, <https://wpolityce.pl/swiat/405589-orban-prowadzac-polityke-jak-merkel-stracilbym-stanowisko> [dostęp: 1.09.2018].
- Hickson M., *Interview – Roberto de Mattei discusses the escalating Church Crisis*, 11.12.2017, <https://onepeterfive.com/interview-roberto-de-mattei-discusses-the-escalating-church-crisis/> [dostęp: 1.09.2018].
- Instytut Monitorowania Mediów, *Najbardziej opiniotwórcze polskie media w 2017 roku*, https://www.imm.com.pl/sites/default/files/raporty/najbardziej_opiniotworcze_media_w_2017.pdf [dostęp: 1.09.2018].
- Jan Paweł II, Encyklika *Evangelium vitae o wartości i nienaruszalności życia ludzkiego*, 25.03.1995, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/encykliki/evangelium_1.html [dostęp: 1.09.2018].
- Kongregacja Nauki Wiary, *Nota doktrynalna o niektórych aspektach działalności i postępowania katolików w życiu politycznym*, 24.11.2002, http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20021124_politica_pl.html [dostęp: 1.09.2018].
- Ks. prof. Paweł Bortkiewicz dla Frondy: *Nauczanie papieża Franciszka budzi pytania i wątpliwości*, 11.04.2017, <http://www.fronda.pl/a/ks-prof-pawel-bortkiewicz-dla-frondy-nauczanie-papieza-franciszka-budzi-pytania-i-watpliwosci,90916.html> [dostęp: 1.09.2018].
- Orędzie Ojca Świętego na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2014 r.*: http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/messages/migration/documents/papa-francesco_20130805_world-migrants-day.html [dostęp: 1.09.2018].
- Orędzie Ojca Świętego na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2015 r.*: http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/messages/migration/documents/papa-francesco_20140903_world-migrants-day-2015.html [dostęp: 1.09.2018].
- Orędzie Ojca Świętego na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2016 r.*: http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/messages/migration/documents/papa-francesco_20150912_world-migrants-day-2016.html [dostęp: 1.09.2018].
- Orędzie Ojca Świętego na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2017 r.*: http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/messages/migration/documents/papa-francesco_20160908_world-migrants-day-2017.html [dostęp: 1.09.2018].
- Orędzie Ojca Świętego na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2018 r.*: http://w2.vatican.va/content/francesco/pl/messages/migration/documents/papa-francesco_20170815_world-migrants-day-2018.html [dostęp: 1.09.2018].
- Paweł VI, Encyklika *Humanae vitae o zasadach moralnych w dziedzinie przekazywania życia ludzkiego*, 25.07.1968, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/pawel_vi/encykliki/humane.html [dostęp: 1.09.2018].
- Potrzeba nam doktrynalnej jasności, a nie ducha Asyżu*, 19.08.2016, <https://www.pch24.pl/potrzebam-doktrynalnej-jasnosci--a-nie-ducha-asyzu,45393,i.html> [dostęp: 1.09.2018].
- pra/bd, Ks. prof. Bortkiewicz o liście kardynałów do papieża w sprawie „*Amoris laetitia*”, 18.11.2016, <https://ekai.pl/ks-prof-bortkiewicz-o-liscie-kardynalow-do-papieza-w-sprawie-amoris-laetitia/> [dostęp: 1.09.2018].
- R. de Mattei: „80 urodziny papieża Franciszka”, 22.12.2016, <http://bdp.xportal.pl/publicystyka/roberto-de-mattei-80-urodziny-papieza-franciszka/> [dostęp: 1.09.2018].
- Światowy Dzień Migranta, 31.12.2017, <https://breviarz.pl/czytelnia/migracja.php3> [dostęp: 1.09.2018].
- wkt, *Kryzys rządowy w Niemczech. Prof. Krasnodębski: Decyzja Seehofera pokazuje słabość koalicji, a sprawa uchodźców jest znacząca*, 2.07.2018, <https://wpolityce.pl/polityka/402112-prof-krasnodębski-niemcy-sa-w-rzadowym-kryzysie> [dostęp: 1.09.2018].

TEKSTY OPUBLIKOWANE NA PORTALU WPOLITYCE.PL

- ann/KAI, *Apel bp. Lechowicza na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy. „Módlmy się za migrantów i uchodźców, by spotykali się z gościnnym przyjęciem”*, 12.01.2018, <https://wpolityce.pl/kosciol/376174-apel-bp-lechowicza-na-swiatowy-dzien-migranta-i-uchodzcy-modlmy-sie-za-migrantow-i-uchodzcow-by-spotykali-sie-z-goscinnym-przyjeciem> [dostęp: 1.09.2018].
- ann/KAI, *Franciszek o pomocy nieletnim w Światowym Dniu Migranta i Uchodźcy*, 15.01.2017, <https://wpolityce.pl/kosciol/323406-franciszek-o-pomocy-nieletnim-w-swiatowym-dniu-migranta-i-uchodzcy> [dostęp: 1.09.2018].
- ann/pl.radiovaticana.va, *„Nigdy nie wolno zabijać w imię Boga”. Ważne słowa papieża na noworocznym spotkaniu z dyplomatami*, 10.01.2017, <https://wpolityce.pl/kosciol/322732-nigdy-nie-wolno-zabijac-w-imie-boga-wazne-slowa-papieza-na-noworocznym-spotkaniu-z-dyplomatami> [dostęp: 1.09.2018].
- ansa/PAP, *Papież Franciszek: Imigranci nie mogą zapomnieć o obowiązku respektowania praw, kultury i tradycji krajów*, w których są goszczeni, 9.01.2017, <https://wpolityce.pl/polityka/322571-papiez-franciszek-imigranci-nie-moga-zapominac-o-obowiazku-respektowania-praw-kultury-i-tradycji-krajow-w-ktorych-sa-goszczeni> [dostęp: 1.09.2018].
- bzm/PAP, *Papież spotkał się z uchodźcami*, 17.01.2016, <https://wpolityce.pl/kosciol/278464-papiez-spotkal-sie-z-uchodzcamy> [dostęp: 1.09.2018].
- ems/PAP, *Życzenia noworoczne metropolity katowickiego. Abp Skworec: „Niech pokój napelni nasze serca, rodziny, parafie, Ojczyznę i naszą Ojcowiznę”*, 1.01.2018, <https://wpolityce.pl/kosciol/374353-zyczenia-noworoczne-metropolity-katowickiego-abp-skworc-niech-pokoj-napelni-nasze-serca-rodziny-parafie-ojczyzne-i-nasza-ojcowizne> [dostęp: 1.01.2018].
- gah, *A to dobre! YWCA pisze do „Siostry Krystyny (Pawłowicz)”: Problem migrantów wymaga rozwiązywania w duchu chrześcijańskiej miłości*, 24.01.2018, <https://wpolityce.pl/spoleczenstwo/378109-a-to-dobre-ywca-pisze-do-siostry-krystyny-pawlowicz-problem-migrantow-wymaga-rozwiazywania-w-duchu-chrzescijańskiej-milosci> [dostęp: 1.09.2018].
- gah/PAP, *Kościół obchodzi Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy. „Każdy cudzoziemiec jest okazją do spotkania z Jezusem”*, 14.01.2018, <https://wpolityce.pl/kosciol/376485-kosciol-obchodzi-swiatowy-dzien-migranta-i-uchodzcy-kazdy-cudzoziemiec-jest-okazja-do-spotkania-z-jezusem> [dostęp: 1.09.2018].
- gah/PAP, *Papież Franciszek: Grzechem jest godzenie się na to, by leki przed przybyszami podsycały nienawiść i odrzucenie*, 14.01.2018, <https://wpolityce.pl/kosciol/376449-papiez-franciszek-grzechem-jest-godzenie-sie-na-to-by-leki-przed-przybyszami-podsycały-nienawisc-i-odrzucenie> [dostęp: 1.09.2018].
- kk/episkopat.pl, *Rzecznik KEP o zarzutach o. Wiśniewskiego: Są bezpodstawnym oskarżeniem i krzywdzącym nadużyciem. KOMUNIKAT*, 17.01.2018, [https://wpolityce.pl/kosciol/377059-rzecznik-kep-o-zarzutach-o-wisniewskiego-sa-bezpodstawnym-oskarżeniem-i-krzywdzącym-nadużyciem-komunikat](https://wpolityce.pl/kosciol/377059-rzecznik-kep-o-zarzutach-o-wisniewskiego-sa-bezpodstawnym-oskarzeniem-i-krzywdzącym-nadużyciem-komunikat) [dostęp: 1.09.2018].
- kk/PAP, *Kard. Nycz: spotkanie z uchodźcą jest dla chrześcijanina okazją do spotkania z Chrystusem*, 14.01.2018, <https://wpolityce.pl/kosciol/376502-kard-nycz-spotkanie-z-uchodzcy-jest-dla-chrzescijanina-okazja-do-spotkania-z-chrystusem> [dostęp: 1.09.2018].
- lap/PAP, *Papież Franciszek krytycznie o „polityce zamknięcia”, ale mówi też o obowiązkach imigrantów*, 9.01.2017, <https://wpolityce.pl/kosciol/322569-papiez-franciszek-krytycznie-o-polityce-zamknienia-ale-mowi-tez-o-obowiazkach-imigrantow> [dostęp: 1.09.2018].
- lw, KAI, PAP, *Kościół obchodzi Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy*, 15.01.2017, <https://wpolityce.pl/kosciol/323369-kosciol-obchodzi-swiatowy-dzien-migranta-i-uchodzcy> [dostęp: 1.09.2018].
- Mazur J., *NASZ WYWIAD. Bp Mazur: „Wszyscy jesteśmy misjonarzami. Zatem nie możemy być spokojni widząc, jak wielu ludzi nie zna Dobrej Nowiny” (rozm. przeprowadziła A. Czajkowska)*, 6.01.2017, <https://wpolityce.pl/kosciol/322270-nasz-wywiad-bp-mazur-wszyscy-jestemy-misjonarzami-zatem-nie-mozemy-byc-spokojni-widzac-jak-wielu-ludzi-nie-zna-dobrej-nowiny> [dostęp: 1.09.2018].

- mly/PAP, *Prymas Polak: „Ci, którzy podsycają strach przed migrantami, sieją przemoc”*, 1.01.2018, <https://wpolityce.pl/polityka/374373-prymas-polak-ci-ktorzy-podsycaja-strach-przed-migrantami-sieja-przemoc> [dostęp: 1.09.2018].
- mly/PAP, *Papież Franciszek apeluje ws. imigrantów: „Proszę, nie gaśmy nadziei w ich sercach; nie dławmy ich oczekiwań pokoju”*, 1.01.2018, <https://wpolityce.pl/swiat/374367-papiez-franciszek-apeluje-ws-imigrantow-prosze-nie-gasmy-nadziei-w-ich-sercach-nie-dlawmy-ich-oczekiwan-pokoju> [dostęp: 1.09.2018].
- PAP/mall, *Papież: Kościół nie może być „obleżoną twierdzą”*, 19.01.2014, <https://wpolityce.pl/polityka/183497-papiez-kosciol-nie-moze-byc-oblezona-twierdza> [dostęp: 1.09.2018].
- pc/"GW", *Turnau z Wyborczej poucza, że „uchodźca to Jezus Chrystus” i rozlicza Polaków z katolicyzmu: „Niech nie ściemniają, że są nimi”*, 16.01.2018, <https://wpolityce.pl/polityka/376749-turnau-z-wyborczej-poucza-ze-uchodzca-to-jezus-chrystus-i-rozlicza-polakow-z-katolicyzmu-niech-nie-sciemniaja-ze-sa-nimi> [dostęp: 1.09.2018].
- wkt/PAP, *Ks. abp Jędraszewski: „Wspólnota rodzinna nie może być zamknięta na problemy świata, który wola. Na głosy radości, smutku, trwogi”*, 14.01.2018, <https://wpolityce.pl/spoleczenstwo/376465-ks-abp-jedraszewski-wspolnota-rodzinna-nie-moze-byc-zamkniete-na-problemy-swiatektory-wola-na-glosy-radosci-smutku-trwogi> [dostęp: 1.09.2018].
- wwr, *Prof. Pawłowicz o zmianie w MON: Pan prezydent złożył propozycję nie do odrzucenia. „Żeby przetrwać, dokonuje się pewnych przegrupowań”*, 16.01.2018, <https://wpolityce.pl/polityka/376726-prof-pawlowicz-o-zmianie-w-mon-pan-prezydent-zlozyl-propozycje-nie-do-odrzucenia-zeby-przetrwac-dokonuje-sie-pewnych-przegrupowan> [dostęp: 1.09.2018].
- wwr/PAP, *Abp Gądecki po Światowym Dniu Migranta i Uchodźcy wraca do sprawy korytarz, humanitarnych: „Do pewnych idei trzeba dorosnąć”*, 15.01.2018, <https://wpolityce.pl/spoleczenstwo/376598-abp-gadecki-po-swiatowym-dniu-migranta-i-uchodzcy-wraca-do-sprawy-korytarzy-humanitarnych-do-pewnych-idei-trzeba-dorosnac> [dostęp: 1.09.2018].
- W Kościele katolickim 100. Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy*, 18.01.2014, <https://wpolityce.pl/polityka/183448-w-kosciele-katolickim-100-swiatowy-dzien-migranta-i-uchodzcy> [dostęp: 1.09.2018].

POPE FRANCIS'S POLITICAL MESSAGE ON NON-NEGOTIABLE VALUES

THE ANALYSIS OF POPE'S MESSAGE FOR THE WORLD DAY OF MIGRANTS AND REFUGEES (2014-2018) AND ITS MEDIA COVERAGE IN A PORTAL WPOLITYCE.PL

Summary

The aim of the article is to present Pope Francis's official messages on non-negotiable values which were delivered on the yearly World Day of Migrants and Refugees and how they were presented in a portal wpolityce.pl. The analysis covers Pope's messages in 2014–2018 and the texts which were published in a popular internet portal wpolityce.pl. The author assessed consistency of the Pope's message with a media discourse in the context of the following non-negotiable values: a right to live, respect for a family based on the foundation of man and woman, right for parents to bring up their children.

Key words: non-negotiable values, migrants, refugees, Church, Pope

Nota o Autorze

Ksiądz **Rafał LEŚNICZAK** – prezbiter archidiecezji łódzkiej, doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o poznaniu i komunikacji społecznej (Pontificia Università della Santa Croce, Rzym 2010; nostryfikacja doktoratu – Wydział Filozofii i Socjologii UMCS w Lublinie, 2012). Adiunkt w Katedrze Teorii, Aksjologii i Prawa Mediów Instytutu Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa UKSW w Warszawie. Jest autorem ponad 40 publikacji naukowych z zakresu mediów, religii i polityki. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół komunikowania politycznego, analizy wizerunku prasowego instytucji, organizacji, liderów politycznych i religijnych, procesów personalizacji i mediatyzacji, public relations oraz teorii komunikowania masowego.

Kontakt e-mail: rafalles@vp.pl